

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (IV) kokous 3/2021

Aika 9.11.2021, klo 12.00–15.00

Paikka etäyhteydellä

Paikalla

Puheenjohtaja Laura Hänninen
Varapuheenjohtaja Joonas Gustafsson

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto
~~(Pauliina Lehtola)~~

Kissatoiminta

Riikka Turpeinen, Suomen Kissaliitto
~~(Päivi Ylikorpi)~~

Hevostoiminta

Martti Tala, Suomen Hippos
~~(Kristiina Ertola)~~

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Mats Wikström
~~(Ville Vepsäläinen)~~

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Katriina Tiira, Helsingin yliopisto
~~(Kati Tuomola)~~

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi
~~(Elisa Aaltola)~~

Ruokavirasto

Sari Salminen
~~(Taina Mikkonen)~~

Käytännön eläinsuojeluvantatyötä tekevä viranomainen

Elli Valtonen, Helsingin kaupunki
~~(Hanna Kukkola)~~

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Maria Lindqvist, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto
~~(Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia)~~

Käytännön eläinlääkintätyö

Anna-Mari Olbricht
~~(Vuokko Pekkola)~~

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Johanna Valo, Faunapark Oy
~~(Päivi Tiitinen)~~

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy
~~(Emmi Meriranta)~~

Pysyvät asiantuntijat

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö
Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies

Kutsuttuna

Tomi Lehtimäki, SILE-tutkija

Pöytäkirja

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.30. Paikalla oli 13 jäsentä ja 6 varajäsentä, pysyvät asiantuntijat sekä kutsuttuna tutkija Tomi Lehtimäki.
2. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin pienin muutoksin.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että eläinten hyvinvointilain luonnos on lähtenyt lausunnoille 5.11.21 (lausuntopyyntö ja lakiluonnos perustelumuiotioineen [mmm:n sivuilla](#)). Lausuntoaikaa on 14.1.2022 asti. Ministeriö järjestää lakiluonnoksen sisällöstä webinaarin 23.11. klo 9-11.30, johon neuvottelukunnan jäsenet ovat tervetulleita.

Kissakriisi-kansalaisaloite etenee eduskunnan käsittelyyn. Aloitteeseen sisältyy ehdotus kissojen pakollisesta tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä sekä vapaana ulkoilevien kissojen pakollisesta steriloinnista/kastroinnista. Erillinen asetus kissarekisteristä tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoitteineen on tulossa voimaan 1.1.2026. Kastratio/sterilisaatioasia liittyy eläinten hyvinvointilain luonnokseen, jonka mukaan kaikkien nisäkäseläinten pitäjiä on pystyttävä estämään eläintensä hallitsematon lisääntyminen.

Ministeriö on asettanut työryhmän selvittämään raviurheilun vastuullisuutta ja elinvoimaisuutta. Työryhmän tehtävänä on mm. selvittää raviurheilun ja hevoskasvatuksen muutoksiin vastaamista ja ravivalmennuksen vastuullisuuden edistämistä. Ryhmän toimikausi on 19.10.11.-30.6.22.

4. Eläinsuojeluasiamies oli maa- ja metsätalousvaliokunnan kuultavana eläinten tunnistamis- ja merkintäsäädökseen liittyen. Ko. lain soveltamisala laajenee lemmikkieläimiin (koira- ja kissarekisteristä säädetään tämän lain nojalla). Valiokunta puolsi mietinnössään kissarekisterin valmistelua koirarekisterin rinnalla. Uusien säädösten toimeenpanoa ja valvonnan toimivuutta on seurattava ja arvioitava suhteessa lainsäädännössä asetettuihin tavoitteisiin, ja rekisterin kattavuudessa tärkeässä roolissa on viestiminen. Eläinsuojeluasiamies ja Eläinten hyvinvointikeskus järjestävät pyöreän pöydän keskustelun eläinten kohtelusta ja käsittelystä 13.12.21. Neuvottelukuntaa edustaa keskustelussa puheenjohtajisto.

5. Peruseläinlääkäripalveluita koskeva lakimuutos, alustajana Kajsa Hakulin, mmm

Eläinlääkintähuoltolain uudistamiseksi on perustettu työryhmä, joka on käsitellyt useita aiheita, kuten kuntien velvoitteiden määrittämistä, kilpailuneutraliteettia ja asiakashintoja. Nykyisen lain mukaan peruseläinlääkäripalvelut muille kotieläimille kuin hyötyeläimille (virka-aikana) on kuntien järjestettävä vain, jos palvelua ei muutoin ole alueella saatavilla virka-aikana. Kilpailuneutraliteetti-periaate edellyttää, että uuden kuntalain mukaan kilpailutilanteessa toiminta olisi yhtiötettävä. Seura- ja harrastuseläinten peruseläinlääkäripalveluiden järjestäminen ei ole kunnille pakollista kilpailutilanteessa. Kuntien omassa palvelutuotannossa asiakashinnat ovat aina subventoituja, eikä niitä siten voida hinnoitella markkinaperusteisesti, kuten kuntalaki edellyttäisi.

Ongelmana on, että kiinteästi lakisäätteisiin palveluihin liittyviä palveluita ei yksin voi yhtiöittää. Markkinaperusteinen hinnoittelu ei ole mahdollista, koska kunnilla ei ole oikeutta periä asiakasmaksuja kunnaneläinlääkäriin palkkausmenoista. Kuluttaja- ja kilpailuvirasto odottaa eläinlääkintähuoltolain uudistusta ennen kuin ryhtyy toimiin kuntien tarjoamien seura- ja harrastuseläinlääkäripalveluiden järjestämiseksi. Jos

kuntien peruseläinlääkäripalveluita yhtiötetään, eläinlääkärit eivät voi olla virkaeläinlääkäreitä eivätkä hoitaa valvontatehtäviä. Valvontaeläinlääkärit taas eivät päivystä eikä palvelua ole saatavilla virka-ajan ulkopuolella. Riskinä on, että yhtiöittäminen tulisi nostamaan asiakashintoja nykyjärjestelmään verrattuna eikä eläinlääkäreitä välttämättä olisi saatavilla tarpeeksi. Vähintään tarvittaisiin siirtymäaika muutosten toteuttamiseen.

Ministeriö ehdottaa kunnan järjestämisveloitteen uudelleenjärjestelyä niin, että siihen sisällytettäisiin myös seura- ja harrastuseläinten peruseläinlääkäripalvelut tarkemmin määriteltynä. Kunnat voisivat näin ollen tarjota palveluita edelleen subventoituun hintaan kunnan eläinlääkäripalveluiden tuotantoa yhtiöittämättä. Kunnat voisivat hankkia palveluita myös ostopalveluina tai sopimalla niiden saatavuudesta alueen yksityisten toimijoiden kanssa. Lakiin otettaisiin ehdotuksen mukaan säädös, jonka mukaan asiakashintojen tulee olla kohtuullisia ja että asetuksella voitaisiin tarvottaessa säätää tiettyjen toimenpiteiden enimmäishinnoista. Tällä hetkellä useimmat kunnat järjestävät peruseläinlääkäripalveluita seura- ja harrastuseläimille myös kilpailutilanteessa (vaikka ei lain mukaan saisi). Jos ne pitäisi hinnoitella markkinaperusteisesti, 23 % kunnista harkitsisi luopuvansa niiden järjestämisestä ja 34 % harkitsisi niiden ulkoistamista tai yhtiöittämistä.

Kunnan järjestämisveloitteen laajentaminen seura- ja harrastuseläinten peruseläinlääkäripalveluihin ei vaikuttaisi useimpien yksityisten toimintaan enää (koska vaikutus on jo tapahtunut). Enemmistö yksityisistä ei olisi valmis ottamaan laajempaa vastuuta eläinlääkäripalveluista ja päivystämään, vaikka kunta ajaisi oman tuotantonsa alas ja vaikka siihen olisi tarjolla julkista tukea. Päivystysaikaiset hinnat tulisivat arvion mukaan nousemaan vähintään kaksinkertaisiksi. Ehdotettu lakimuutos ei tulisi lisäämään kuntien kustannuksia. Vaativia leikkauksia tekeviä yksityisiä on suhteellisen hyvin tarjolla, ja siellä missä ei ole, kunnat voisivat sen järjestää, mutta niitä ei voida siihen velvoittaa. Jokaista kuntaa ei ole realistista velvoittaa tarjoamaan kaikkea sitä hoitoa, mitä valtakunnan tasolla on tarjolla.

Todettiin olevan surullista, jos kunnat näistä palveluista luopuvat ja ulkoistuksen vuoksi nousevat hinnat tulevat lemmikinomistajien kannettaviksi. Lemmikkieläinten hoidon kallistuminen voi lisätä riskiä jättää eläin hoitamatta.

Epäiltiin, että yhtiöittämisen käytännön seurauksia kunnille ei vielä ole täysin ymmärretty. Toiveissa on saada ministeriön ehdotukselle riittävä tuki sen toteutumiseksi, mutta vielä ei ole varmuutta asiasta. Suomen ja Ruotsin tapa tukea peruseläinlääkäripalveluita on EU-mittakaavassa poikkeuksellinen, ja Suomen olisi se jossain vaiheessa EU:iin notifioitava ja odotettava komission hyväksymistä.

Neuvottelukunta on [ottanut kantaa](#) peruseläinlääkäripalveluiden järjestämiseen 27.6.2016. Myös [tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on antanut oman kannanotto](#)nsa aiemmin. Puheenjohtajisto tutkii mahdollisuuksia ottaa kantaa asiaan uudestaan marraskuun aikana neuvottelukunnan mandaatilla.

6. Hevosten kohtelu ja hyvinvointi erityisesti kilpailutoiminnassa, alustajana Kristiina Ertola (alustuksen sisältö Ertolan ppt-esityksessä, liitteenä)

Neuvottelukunnan keskustelussa kiitettiin raipankäytön tulossa olevaa sääntömuutosta. Saadun palautteen mukaan tuomaritoiminnan jääviyden määrittelyn pitäisi raveissa olla tiukempaa. Hevosten suuvaurioihin liittyen on havaittu, että eläinlääkäriin suositeltua lepoa kuolaimesta hevonen onkin ollut kilpailemassa hetken päästä uudestaan. Lähtöä valvovan eläinlääkäriin olisi tällöin pitänyt tarkistaa ja havaita, että hevoselle on suositeltu lepoa eikä kilpailua. Piiskan käytössä kehottamisen ja käskemisen erot voivat olla epäselviä tuomareillekin. Hevosen lajinmukaisen käyttäytymisen

toteutuminen ravihevosten valvonnassa vaikeaa, koska sitä voi valvoa vain ravitilanteessa. Heppajärjestelmässä raportit säilyvät vain 6 kk, mutta kirjanpitoon tarvittaisiin pitempi säilytysaika.

Hevosalan toimeen tarttumista ja hyvinvointitarkastusten aloittamista kiiteltiin. Samalla todettiin, että suun tarkastuksissa pitäisi käyttää aina lamppua.

Ravikilpailujen tuomareiden jääviyden määrittelyä on tarkennettu. Eläinlääkärit valvovat raveissa omia asiakkaitaan, mutta sitä ei nähty ongelmallisena. Hevosien asettaminen kilpailukieltoon on iso päätös, joka on hyvä tehdä kahden ihmisen päätöksellä. Hevosten pito yksilötarhoissa ei ole hyväksi hevosen hyvinvoinnille. Heppajärjestelmän merkintätapaa voisi kehittää. Kuolainvaurioista suurimman osan pystyy erottamaan muista suuvaurioista, mutta ei kaikkia (vaurioita on joskus myös hevosilla, joilla ei ole käytetty kuolaimia), niiden tunnistamista voisi parantaa ammattikunnan keskuudessa.

Hippos on käynnistänyt uudistuksen ajotapasääntöjen tiukentamiseksi, rangaistuksia kovennetaan ja ajotapoihin puututaan voimaperäisesti. Lääkeainevalvontaan kuluu paljon aikaa ja rahaa, sillä kolmannes Suomen kaikista doping-näytteistä otetaan ravikilpailuissa. Suututkimuksissa ohjeistus on, että lamppua on käytettävä. Hippoksen koulutuksissa on järjestön mukaan edetty hyvään suuntaan.

7. Lemmikkieläinten rehuksi kasvatettavien hyönteisten hyvinvointi (yhteinen kannanotto muiden neuvottelukuntien kanssa) siirrettiin käsiteltäväksi sähköpostitse.
8. Muut asiat
 - vieraslajiset lemmikit, vieraslajineuvottelukunnan yhteydenotto – puheenjohtajisto keskustelee vieraslajineuvottelukunnan kanssa, asiaan palataan myöhemmin
 - kokouskäytännöt jatkossa - ei käsitelty
9. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00.